ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ
ਬਨਾਮ
ਗਲੋਸ਼ਾਈਨ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2565 ਦਾ 2022)
ਮਈ 04, 2023
[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਰਥਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਆਮਦਨ ਕਰ ਐਕਟ, 1961 – ਐਸ.142, 143 – ਰਕਮ ਦਾ ਨਾ-ਖੁਲਾਸਾ – ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਰ੍ਹਾ (ਏਵਾਈ) 2009-10 ਅਰਥਾਤ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ (ਐਫਵਾਈ) 2008-09 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ – ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਗਏ – ਪਰੰਤੂ, ਏਓ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਅਸੈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਭਰਨ ਸਮੇਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਸੈਸੀ ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ – ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਏਵਾਈ 2008-09 ਵਿੱਚ ਕਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ – ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਪਰੰਤੂ, ਏਓ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਰਕਮ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕੇ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੋੜਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਏਓ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ – ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਸੀ – ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਹੀ ਸੀ – ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਏਓ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਸੈਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ – ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਏਵਾਈ 1996-97 ਤੋਂ 2007-08 ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਬੈਲੇਂਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੀ – ਸਿਰਫ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ – ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੈਸੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਰਕਮ ਨੂੰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ 10,69,79,146/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਖਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਰਿਫੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੈਸੀ ਦੀਆਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਬ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ – ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ – ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਏ.ਓ. ਨੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਓ. ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਏ.ਵਾਈ. 2006-07 ਤੋਂ 2009-10 ਲਈ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ ਫੈਸਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨਗਣਯ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੀ ਇੱਕੋ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਏ.ਵਾਈ. 1996-97 ਤੋਂ 2007-08 ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਬੰਦ ਬੈਲੈਂਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਨੂੰ

ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਏ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਸਿਰਫ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਖਰਚ, ਵਪਾਰ ਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਅਤੇ ਵਾਲਿਊਮ, ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 7]

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਤ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਏ.ਵਾਈ. ਅਰਥਾਤ 2008-09 ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਘਟਾਉ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੁ. 10,69,79,146/- ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ 31.03.2008 ਨੂੰ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਲੇਜਰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ 30.05.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ. 5,24,27,354/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 30.05.2008 ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਰੁ. 10,69,79,146/- ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰਿਫੰਡ/ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ITAT ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 7.1][1019-G-H]

3. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਵੇਖੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਹੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ/ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਜੋਂ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜੋ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਮਾਮਲਾ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 7.2]

4. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। [ਪੈਰਾ 8]

ਮੰਤਰੀ ਟੈਕਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫਾਰਵਰਡ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2019) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 494; ਰਾਜਾ ਜੇ.ਆਰ.ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ (1961) 42 ਆਈ.ਟੀ.ਆਰ. 179 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਬਿਲਡਰਜ਼ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2565 ਦਾ 2022।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04.09.2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਆਈਟੀਏ ਨੰਬਰ 1756 ਦਾ 2014 ਵਿੱਚ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਏਐਸਜੀ, ਰੂਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ ਸ੍ਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੁਖਾ, ਰਾਜ ਬਹਾਦੁਰ ਯਾਦਵ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਐਸ. ਕੇ. ਬਗਾਰੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉਜਵਲ ਏ. ਰਾਣਾ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਮਹਿਤਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਗਗਰਾਟ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟਸ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੋਹਨ ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1756 ਦਾ 2014 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04.09.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, "ਜੀ" ਬੈਂਚ, ਮੁੰਬਈ (ਇਥੇ ਆਈਟੀਏਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਏਓ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋੜ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਵਿਵਾਦ ਆਕਲਣ ਵਰ੍ਹਾ (ਏਵਾਈ) 2009-10 ਅਰਥਾਤ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ (ਐਫਵਾਈ) 2008-09 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 06.05.2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਿਰਤ ਸਿਟੀ ਹੋਮਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ। ਵਸਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਗਏ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 6 ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕਰਾਰ ਦੀ ਰਸੀਦ ਅਨੁਸਾਰ, 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਕਲਣ ਦੌਰਾਨ, ਏਓ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਭਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 06.05.2008 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.10.2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਏਵਾਈ 2008-09 ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 30.05.2008 ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਇੱਕ "ਸੁਧਾਰ ਕਰਾਰ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੂੰਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਏਵਾਈ 2009-10 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 10.10.2011 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 142(1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ: -

(i) "ਤੁਸੀਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕਿ AIR ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, 'ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ' ਦੀ ਕਾਪੀ ਮਿਤੀ 06.05.2008 ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਬੰਧੀ ਐਮ/ਐਸ. ਕਿਰਤ ਸਿਟੀ ਹੋਮਜ਼ ਮਾਊ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਲ 'ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤਾ' ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 13,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

(ii) ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 06.05.2008 ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਏ.ਵਾਈ. 2009-10 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਏ.ਵਾਈ. 2008-09 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ

(iii) 'ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਸਮਝੌਤੇ' ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਮਿਤੀ 06.05.2008, ਤੁਸੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਵਿਕਰੀ

ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵੇ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੋਡ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਵੇਰਵੇ ਆਦਿ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੋ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ 'ਬੈਂਕ ਬੁੱਕ' / 'ਨਕਦ ਬੁੱਕ' ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(iv) 'ਡੀਡ ਆਫ ਰੈਕਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਮਿਤੀ 30.05.2008 ਰਾਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਲ ਨੂੰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅੰਤਰ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੋਡ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੋ ਸਮਰਥਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ।

(v) 'ਡੀਡ ਆਫ ਰੈਕਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਮਿਤੀ 30.05.2008 ਰਾਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਲ ਨੂੰ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਆਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੋ ਸਮਰਥਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ।

(vi) ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 50C ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਚ ਘਟਾਓ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50C ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

(vii) ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ 50C ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇਲਾਜ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਸਾਲ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ 'ਚ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜੋੜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

2.1 ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 50C ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਬਾਰੇ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਵੇਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ। ਏ.ਓ. ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਿਆਂ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਦਾ ਜੋੜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ 'ਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਈ.ਟੀ. (ਅਪੀਲਾਂ), ਮੁੰਬਈ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਏ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋੜ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਏ.ਓ. ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਲਈ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਏ.ਵਾਈ. 2009-10 ਲਈ। ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. (ਏ) ਨੇ ਵੀ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਲਾਈ 27.12.2007 ਦੀ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ, ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. (ਏ) ਨੇ ਵੀ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਉਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 5,24,27,354/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

2.2 ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ., ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ 'ਚ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲਾਂ 1996-97 ਤੋਂ 2007-08 ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਬੈਲੈਂਸ ਅਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਿਖਾਏ। ਨਤੀਜਤਨ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਹੋਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ 1999-2000 ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਤੀ/ਸਟਾਕ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਏ.ਓ. ਨੇ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 ਦੌਰਾਨ 27.12.2007 ਦੀ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ 5,24,27,354/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮਦਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਏ.ਵਾਈ. 2008-09 ਅਰਥਾਤ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 'ਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ AY 2008-09 ਅਰਥਾਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ 2007-08 ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਆਮਦਨ AY 2009-10 ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਰਥਾਤ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2008-09। ITAT ਨੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਰੁਪਏ ਸੀ। 5,24,27,354/- ਸਿਰਫ਼। ਅਧਾਰਿਤ ਇਹਨਾਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ, ITAT ਨੇ AO ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. (ਏ) ਅਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋੜ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਰੁਪਏ ਦਾ ਏ.ਓ. 15,94,06,500/-।

2.3 ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਆਈ.ਟੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 1756/2014 ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ।

2.4 ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3. ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਬਗਾਰੀਆ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਅਪੀਅਰ ਕੀਤਾ।

4. ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਜੋ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਪਣਾਈਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 25.11.2011 ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੈਜਰ ਖਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਲੈਜਰ ਖਾਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ 31.03.2008 ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ 15,94,06,500/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਇਸ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ 31.03.2008 ਨੂੰ ਹੀ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਐਂਟਰੀ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਕਤ ਭੁਗਤਾਨ 31.03.2008 ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਉਸੇ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਈਆਂ। ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਜਰ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 10,69,79,146/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨ ਰਕਮ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੋਇਆ ਕਿ 31.03.2008 ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਲਟਾ, 27.12.2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਅਤੇ ਸੌਦੇ ਦੀ ਅਸਲ ਨੇਚਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧਾ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੌਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਯਾਨੀ ਕਿ ਆਸੇਸਮੈਂਟ ਇਅਰ 2008-09 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ 06.05.2008 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਅਤੇ 30.05.2008 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਨ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸੀ।

4.1 ਇਹ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ, ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਈ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਲੇਜਰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 31.03.2008 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਇੱਕ

ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਦੀ। ਹੋਰ, ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਕਿ 30.05.2008 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੈਕਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਡੀਡ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਤਰ ਰੁਪਏ 10,69,79,146/- ਸੀ। ਕਿ ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਇਹ ਸਰਾਹਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ/ਵਾਪਸ ਨਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

4.2 ਦੂਜੇ, ਆਕਲਣ ਸਾਲਾਂ 2006-07 ਤੋਂ 2009-10 ਲਈ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਆਕਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨਗਣਯ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਸੀ ਯਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, 1996-97 ਤੋਂ 2007-08 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਅਤੇ ਅੰਤ ਦੇ ਬੈਲੈਂਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਕਲਣ ਆਦੇਸ਼ ਆਯਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਆਕਲਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ/ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈਟੀਏਟੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਮਾਨਣ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿ, ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਣ ਲਈ, ਵਪਾਰ ਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ, ਵਪਾਰ ਦਾ ਆਕਾਰ, ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਈਟੀਏਟੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਸੀ।

4.3 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ 2008-09 ਲਈ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੁਪਏ 10,69,79,146/- ਦੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੀ ਹੋਇਆ।

4.4 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਤਰਵਿਰੋਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਵਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਕ□ਤ ਹੈ।

4.5 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾਵੇ ਸਮੇਤ ਕਿ ਰੁਪਏ 5,24,27,354/- ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ ਅਰਥਾਤ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 ਲਈ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੁਪਏ 10,69,79,146/- ਦੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 29.11.2011 ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।

4.6 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਬਗਾਰੀਆ, ਜੋ ਕਿ ਕਰ ਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਦਾਤਾ 1999-2000 ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿ ਕਰ ਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸਨੇ 1999-2000 ਤੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ/ਇਨਵੈਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ ਸਕਰੂਟਨੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ।

5.1 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਦਾਤਾ ਨੇ 27.12.2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਐਮ/ਐਸ ਕਿਰਤੀ ਸਿਟੀ ਹੋਮਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ, ਵਸਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚੇ ਗਏ। ਕਿ ਉਕਤ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਸਥਾਰਤ ਨਤੀਜੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ.) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਿਰਫ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ।

d) 31/03/2008 (ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲ 2008-09) ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਕਰ ਦਾਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ 5,21,37,454/- ਰੁਪਏ ਵਿਖਾਈ ਗਈ।

5.3 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਸੌਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ: -

i. ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਮਿਤੀ 27/12/2007 ਨਾਲ ਕੇ.ਸੀ.ਐਚ. ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 5,24,27,354/- ਸੀ।

ii. ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ 50.16 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 27.44 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਮਿਤੀ 27/12/2007 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

iii. 02/01/2008 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇ.ਸੀ.ਐਚ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇੱਕ ਐਮ/ਐਸ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਰੁਪਏ 8.10 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕੇ.ਸੀ.ਐਚ. ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

iv. ਉਪਰੋਕਤ ਸੌਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ।

v. 02/01/2008 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

vi. ਉਪਰੋਕਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਆਕਲਨ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ

ਹਨ। ਉਸ ਆਕਲਨ ਵਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੌਦੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ "ਵਪਾਰਕ ਆਮਦਨ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਟੈਕਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

vii. ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 06/05/2008 ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਨਾ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਰੁਪਏ 15,94,06,500/- ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ 'ਤੇ 30/05/2008 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਵਸਾਈ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5.4 ਸ੍ਰੀ ਬਗਾਰੀਆ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲੈ ਗਏ ਹਨ: -

a) ਉਪਰੋਕਤ 50.16 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 1996-97 ਵਿੱਚ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 1996-97 ਤੋਂ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹਾਸਲੀ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 1996-97 ਅਤੇ 2004-05 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 ਦੌਰਾਨ, ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਰੁਪਏ 9,53,06,475/- ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸਚਿਤ ਨਿਰਣਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਉਪਰੋਕਤ ਇਨਵੈਂਟਰੀ 50.16 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ 27.44 ਏਕੜ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਮਿਤੀ 27/12/2007 ਰਾਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।"

ਕਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਾਲ-ਦਰ-ਸਾਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ ਦਿੱਤੇ।

ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ 2001-02 ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਦਾ ਰਿਟਰਨ ਸਕ੍ਰੂਟਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 11/09/2003 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰ, ਉਸਾਰੀਕਾਰ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਘਰਾਂ, ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ, ਮਾਲਕੀਅਤ ਫਲੈਟਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 7.66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਰਚੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਾਸ, ਸਟੈਂਪ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2002-03 ਲਈ, ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ 8.51 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2003-04 ਅਤੇ 2004-05 (ਸਾਲ ਦਾ ਅੰਤ 31/03/2004 ਅਤੇ 31/03/2005) ਲਈ, ਇਨਵੈਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 8.58 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 8.66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ 2005-06 (ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2004-05) ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਕ੍ਰੂਟਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 30/11/2007 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁੜ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰ, ਉਸਾਰੀਕਾਰ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਘਰਾਂ, ਅਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ, ਮਾਲਕੀਅਤ ਫਲੈਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2006-07 ਅਤੇ 2007-08 ਲਈ ਇਨਵੈਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ 8.66 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ 2007-08 (ਸਾਲ ਦਾ ਅੰਤ 31/03/2008) ਲਈ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 5,24,27,354/- ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ 5,21,37,454/- ਰੁਪਏ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। 27/12/2007 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਐਮ.ਓ.ਯੂ., 02/01/2008 ਨੂੰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ, ਕੇ.ਸੀ.ਐਚ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਰਨਾ, 06/05/2008 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦੀਦ ਆਫ ਰੈਕਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

g) ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 1999-2000 ਤੋਂ ਕਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਚੋਲੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ/ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਉਸਦੀ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਬਾਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

5.5 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ "ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਟਾਕ/ ਇਨਵੈਂਟਰੀਜ਼" ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ:-

a) ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਬਾਦਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ "ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਟਾਕ/ ਇਨਵੈਂਟਰੀਜ਼" ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਧਾਰਾ 143(3) ਅਧੀਨ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

b) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੌਦਾ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹਾ 2007-08 ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਅਤੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟਾ ਖਾਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ.ਐਸ.ਟੀ. ਤੋਂ ਅਬਸਟ੍ਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹਾ 2008-09 ਲਈ ਰਿਟਰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਸੀ।

c) ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੁਪਏ 5.24 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਵਸਈ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਡਾਟਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਪਰ ਉਸੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਵਸਈ ਤੋਂ ਅੰਕੜਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੀ।

d) ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ 1999-2000 ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀ/ਇਨਵੈਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ 2008-09 ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਵੰਡਿਆ ਹੈ।

e) ਚੂੰਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ "ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 50C ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

5.6 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਿਰਫ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਟੈਕਜ਼ੋਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫਾਰਵਰਡ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ; (2019) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 494 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5.7 ਇਹ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਗਾਰੀਆ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਵਲੋਂ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਸਿਰਫ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. ਡਾਟਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼

ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਰ੍ਹੇ 2008-09 ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੁਪਏ 5,24,27,354/- ਸੀ। ਉਕਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 5,24,27,354 ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ 24 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਇਆ। ਐਮ.ਓ.ਯੂ. ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਈ.ਟੀ. (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਸੀ। ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਸੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਵਸਈ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੀ, ਨਾਲ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡੀ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝੌਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਡੀਡ ਦੋਵੇਂ ਸਨ ਉਸੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਵਸਈ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ ਪਰ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

5.8 ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਰਦਾਤਾ ਦਾ ਵਪਾਰ ਬਿਲਡਰ ਅਤੇ ਡਿਵੈਲਪਰ, ਉਸਾਰੀ, ਇਮਾਰਤਾਂ, ਘਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਧਾਰਾ 143 (3) ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦੂਜੇ, ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਅਤੇ ਫਰੀਕਵੈਂਸੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਪਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਸਟਾਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ, ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਜਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ (1961) 42 ITR 179 (ਰਾਜਾ ਜੇ. ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ, “ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇਕੱਲਾ ਉਦਮ ਸੀ; ਪਰ ਇੱਕ ਇਕੱਲਾ ਉਦਮ ਵੀ ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।” ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50C ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਪਾਰਕ ਸਟਾਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 50C ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਮਦਨ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਲ 2008-09 (ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ) ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ “ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਘਾਟੇ” ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਟੈਕਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

5.9 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਸਨ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਸਤੀਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

6. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

7. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਏ.ਓ. ਨੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਟਾਕ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਓ. ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਏ.ਵਾਈ. 2006-07 ਤੋਂ 2009-1- ਲਈ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਿਆਂ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨਗਣਯ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਭੂਮੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀਆਂ

ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਏ.ਵਾਈ. 1996-ਦੇ ਆਰੰਭਕ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਬੈਲੈਂਸ ਨੂੰ 2007-08 ਤੱਕ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਏ.ਓ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਵਿਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸਿਰਫ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਟਾਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਖਰਚਾ, ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਪਾਰ ਦੀ ਬਾਰੰਬਾਰਤਾ ਅਤੇ ਵਾਲਿਊਮ, ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸਮ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਸੀ।

7.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਰਾਹਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਰਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਵੀਕ□ਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮੇਤ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਪਿਛਲੇ ਏ.ਵਾਈ. ਅਰਥਾਤ 2008-09 ਵਿੱਚ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਰੁ. 10,69,79,146/- ਦੀ ਘਟਾਉ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਆਮਦਨ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ 31.03.2008 ਨੂੰ ਕਰਦਾਰ ਦੇ ਲੈਜਰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਅਰਥਾਤ ਐਸ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਰਦਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 30.05.2008 ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੁ. 15,94,06,500/- ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁ. 5,24,27,354/- ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਸੁਧਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 30.05.2008 ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਰੁ. 10,69,79,146/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ

7.2 ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ/ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮਾਮਲਾ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਥੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਟਾਕ ਇਨ ਟ੍ਰੇਡ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਈ.ਟੀ.ਏ.ਟੀ. ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇ।

ਅੰਕਿਤ ਜੁਵਾਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਮਨਾ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ

ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate